

Observatoriul este de două ori în
septembra, Miercură și Sâmbătă.

Pretiul

pentru Sibiu pe 1 an întregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dus la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimis cu postă în lăințrulu monarhiei pe 1 an întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În strainatate pe 1 anu 10 fl. său 22 franci, pe 6 luni 5 fl. său 11 franci. — Numeri singurătăți se dau căte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu V.

Nr. 6.

— Sibiu, Miercuri 20/1 Februarie.

Orientul se aprinde din nou.

Precum în a. 1875 intocmai și în acestea dile, la căteva focuri de pusci descurcate în Asia numită Crivoscia de către Asia numită renitenți și refractari, respunătoare căteva dela Asia numite „bande hotiesci“ din Hertegovina. Nu trece nici o lună dela primele detunaturi și bănde ale aceleia se demasca că cete și trupe bine armate și ce este mai multu, chiar bine comandate, numerose de căteva mii, operându-barbatesc până în apropierea capitalelor Hertegovinei și Bosniei. Scirile oficioase nu mai potu ascunde faptă, că nu numai Trebinje și alte poziții de importanță, ci Mostar și Seraievo se află în pericol. Noii coloniști austriaci și ungureni, cari în acesti trei ani din urma își cauzașă Eldorado alor în Bosniă, o iau la fugă și trecu dincōce de riul Sava. Într-aceea comandă suprema militară convoca numai pe licențiați, și ei pe o parte considerabilă din rezerva, mobilisare în sensul strictu al cuventului. Nici atâtă nu e de ajunsu: în Austria se pregătește și milită teritoriale. În același timp din tierile revoltate vine scirea adeverita, că se ceru celu puținu două septembani până se se intregescă armata nostra Asia, că se pătu lovă pe sigură și în alte două septembani se înnece totă revoluția în sangele ei și — precum de sine se intielege, în alu bravilor soldați.

Dara metropolitulu Michaelu al Serbiei, celu destituit pentru fiind să hostile Ungariei, ajutat de exministrulu Risticu, serbul celu mai talentat din toti, primindu dela comitetulu celu mare și bogatu panslavist din Russiă ajutorie cu sute de mii ruble, lucra acum pe față, înrolădă voluntari și bine proovediți cu cele de lipsă și trimis în Hertegovina. Unu comitetu serbescu în Belgrad deschide colecte pentru insurgenți, și se află comercianți și alti capitaliști, carii numera sute și mii spre acelu scopu, dicindu că se le ajute D-dieu a face o Serbia mare. Gubernulu Serbiei creditiosu parolei date în Vienă și Budapest, opresce și confisca colectele pe unde pătu; acăta fiindu inse ilu aduce în pericol de a-si perde totă vîdă și increderea din partea poporului serbescu; multi dintre membrii scupcinei (diatei) alesi de altumentre pe sprințăna, se revolă în spiritele loru și pretindu că se se lase omenilor voia libera de a-si da banii unde voru ei, că si ungurii au ajutat în a. 1876—7 pe turci cu colecte, iau încurajat și laudat pentru totă atrocitatea loru din acel an.

In Muntenegru principalele Nichita înlăuntră cu fidelitate totu ce a promis gubernului austro-ungurescu; elu inse declară prete două septembani, că nu se simte tare destul de a fi în fru pe toti muntenegrinii, că se nu mărgă în ajutorul insurgenților, frati de sange și de lege ai loru. Si în adeveru mai multi muntenegrini fruntasi spunu principelui verde în față, că ei voru si pretindu, că Hertegovina se fia incorporată pentru totudeuna la Muntenegru cu atâtă mai virtosu, că pre langa alte interese comune poporatunei din ambele tierisori, chiar și configurația loru geografica arata necesitatea incorporării; prete acăta Muntenegrinii au si apucat a o coprinde in resboiu din urma si numai diplomatiile congresului din Berlin o au desbinat de către tierra loru. Asia lucrurile în Muntenegru au ajunsu acolo, în cătu principale nu mai e sigură in capitală sa Cetinie, era familiă sa e dusa la Neapole.

In Bulgaria. Generalulu russescu Doctoroff vine dela S. Petersburg în calitate de voluntari cu cătiva ofițieri de statu maiori (Stab), totu că „voluntari“ pe la București, de unde după căteva dile trece la Rusciucu; acolo convoca bulgarii fruntasi la o adunare, că si cum ar fi acasa la elu, se consulta cu densii de repetite-ori, le dă instructiuni, indemnă se trimite si ei totu „volun-

tari“ în Hertegovina, se ia si alte mesuri preparative. Mai în aceleasi dile in Sofia capitala Bulgariei propriu numite Asia de către congressul dela Berlin, se intemplă între altele mai de totă dilele, două scandale memorabili. De candu adeca principale domnitoru Alexandru de Battenberg a delaturat constitutiunea bulgara și lucra numai cu ministeriul si cu consiliul de statu, Serenitatea sa detine bulgarilor unu nou mitropolit, pe care densii ilu tînă de grecu si totuodata de instrumentu alu absolutismului. Voindu metropolitanul se oficiedie s. liturgia, o parte din bulgari se încercă se-i inchidă biserică, era dupace nu reusira cu acestu planu, scosera tronul archiereescu din biserică, pentru că se nu pătu siede in restimpurile actiunii sacre cerute de ritulu resaratenu. Se dice că acăta urgă sa intemplatu de două-ori, in diea de S. Vasilie (anulu nou) si in 6 Jan. (Baptismulu Domnului). Dupa puține dile adunându-se consiliul de statu, unii din membrii provocă certă deadreptulu asupra persoanei principelui, cerendu că se fia destituitu si trimis de unde a venit. Bulgarii adeca, pe langa ce le lipsesc multu din educatiunea politica, se simtu si forțe asuprati de către acei generali, coloneli si alti ofițieri muscali, remas în tiéra spre a fi de ajutoriu principelui de Battenberg in administratiune si la organizarea oștei. Din totă inse pe bulgari ii dore amaru desbinarea loru în două provincii de către congressul dela Berlin, Bulgaria proprie disa si Rumelia orientala. Ne vomu aduce aminte, că in pacea prima dela St. Stefano inchiaeta numai între Russiă si Turcia după resboiu din 1877 se invoisera, că națiunea bulgara se aiba unu singuru statu, se fia toti la unu locu, sub unu singuru domnitoru. In urmarea mai virtosu a protestelor Austro-Ungariei prin comitele Andrassy, pacea dela St. Stefano suferă la Berlinu schimbari esențiali, anume se facura două Bulgaria și Rumelia orientală rămasă totu dependenta de sultanulu turcescu, cu principalele Vogorides că vasalu turcescu în frunte si cu o specie de constitutiune, care nu e nici fetioru nici fatală. Asia acesti bulgari se administra ce e dreptu, ei insii din capitala loru Filippopol, dura au remas tributari ai turcilor si in casuri extraordinare prevedute si in tractatul dela Berlin, sultanul ii pătu calca cu trupele sale, ba pătu comanda si preste oștea bulgară.

O stare că acăta cu totulu abnorma bulgaria nu potu se o sufere, era comitetele russesci le dău curagiu si ii indemnă neincetatu, a se folosi de cea mai de aproape ocazie ce li s-ar da, că se restorne totă acea organizație hermafrodita, se se unește perfectu ambele parti sub unu singuru domnitoru si că statu intru totă suveranu. Nimeni nu pătu se credă astadi, că unu planu atâtă de măretiu se pătu realizea fără versare de sange. Acăta ar însemna, că bulgarii se revolă contra decisiunilor tractatului dela Berlin; se spune inse că lucru certu, că insusi generalulu Ignatiev actualu ministru al imperatului Alexandru III aprăba planurile bulgarilor, ceea ce se crede cu atâtă mai usioru, că insusi Ignatiev a fostu auctorul tractatului de St. Stefano si că modificarea lui esențială l-a dorutu forță, ilu dore si astadi.

In scurtu, serbi, bulgari, greci sunt prea decisi a persevera pe langa principiu nationalitatilor, si conformu spiritului seu, a se grupa fiacare popor in staturi nationali genetice pre cătu numai se pătu.

Asia stau lucrurile în peninsula Balcanilor, cătu tine dela Marea adriatica pâna la Marea Negra. Cum stau ele in Turcia cătă a mai remasă si in Africa, se va vedea prete puținu.

Intr-aceea se pătu constata chiar de acuma, că intre impregiurările date, vecină nostra România, cu totă ferbintea sa dorintia de a remană in casu de conflagtiune nouă cu totulu neutrală,

Ori-ce inserate,
se plătesc pe serie său linia, cu
litere merunge garmondu, la prima
publicare căte 7 cr., la a două si
a treia căte 6 cr. v. a. si preste
aceea 30 cr. de timbru la tesau-
rul publicu.

Prenumeratiile se potu face
in modulu celu mai usioru prin
assemnatuile postei statului, a-
dressate de a dreptulu la Redactiunea
Diariului.

„Observatoriul“ in Sibiu.

1882.

va fi silita se stea necurmatu cu armă la bratu, cu atâtă mai virtosu, că nici Russiă nici Austro-Ungaria nu o voru lasa, nu o potu lasa in pace-

Dela gură Ampoiului in Jan. 1882.

Misicările germanilor in contra proiectului de lege
pentru reorganisarea gimnasielor.

(Fine.)

Asociatiunea scolară germană nu s'a marginuit numai la emitterea acestei provocari ce vi-o trimis acă in liniamentele ei generali, ci pe la finea lui Decembrie a. tr. tînendu o adunare estraordinară, s'a ocupat anume de sörtea germano-sasilor din Ungaria si Transilvania, au adus unu conclusu de resolutiune, care gema de espeptoratiile cele mai aspre ce le arunca in față națiunei magiare, alarmandu si provocandu totă Germania in contra acestora; ba că se dea acestei resolutiuni o ponderositate si mai mare, si că se o pătu aduce la cunoștința toturor germanilor, a scrisu o epistolă volanta sub titlu „Dem Deutschthum zum Schutz und Trutz“ si o au trimis in mi de exemplară prin totă Germania, era profesorul dela universitatea din Heidelberg, Heinze, se pregatesc se publice unu opu sub titlu „Hungarien eine Anklageschrift“, care in totu casulu va se alarmeze pe Germania si mai tare in interesulu culturei germane din Ungaria si Transilvania si in specie in interesulu conlocitorilor nostrii sasi.

Aceste misicări ale germanilor pornite din cauza proiectului de lege pentru reorganisarea gimnasielor din Ungaria si Transilvania, si cu tendința de a apară pe sasii nostrii de magiarizare, venindu la cunoștința domnului Nemény Ambrosiu*), acesta s'a apucat in data de lucru, si a scrisu unu comentariu forță aspru sub titlu „Hungaricae res“, dura in limbă germană, pentru că a sciutu, că cu limbă magiară nu va merge prea departe, si pentru că a avutu trebuinta că se luă pricăpa germanii din Berlinu si din totă Germania:

In comentariul numit d. Neményi (Neumann) reflectă intru altele, că apucatură si agitatiunea germanilor semene cu o colivie politica, in care vreau germanii se prinda paseri, dura agitatiunea loru este irredentismul celu mai pronuntiatu **), prin care ei agitădă in contra unui statu, cu care traiesc pâna acumă in amicitia si aliantia intimă, apoi dandu'si voia libera fanfaronadelor indatinat, spune germanilor, că Ungaria e destul de tare pentru a înfrunta amestecul celor nechiamati, de-ore ce acăta tiéra este cucerita cu sangele națiunei magiare si prin urmare numai magiarii sunt chiamati a ingrijii de sörtea poporului care locuiesc in trentă si care mananca panea magiarilor. ***)

Credu dnule redactoru, că prin acestu comunicat voiu fi dovedit in deajunsu, că altii nu

*) Numele de familia pe care'l u avuse acestu negatut pâna înainte cu cătiva ani, este Ambrosius Neumann. Elu este unul dintre cei 25 colaboratori dela „P. Lloyd“.

Not'a Red. Obs.

**) Irredento, irredenta, cuventu italiano, corruptu din latinesculu redemptus, a, um, de acf compusu non redemptus, irredemptus, nesalvatu, nescapatu, nerescumparat. Italianii aplica cuventul acesta la Tirolu, la Triestu etc., altii la altele.

Red.

***) Acei membri ai națiunei magiare si acei reneegati cu nimicu nu'i strica mai multu ei, învrasindu-o cu totă lumea si mai de aproape cu poporale Ungariei si ale Transilvaniei, decătu repetindu necurmatu acea fabula, acea minciuna istorica învechita si tocita, că magiarii aru fi cuceriti pe poporale acestor teritorie înainte de 900 de ani cu armele, candu ei au fostu primiti aici că oșpeti si amici, după ce fuseser batuti afara din Scithia. Prete acăta argumentulu de cucerire cu armele are totudeuna două taisie; căci la dreptul pumnului se respunde mai curendu sau mai tardiu totu cu pumnul.

Red.

dormu, si că e rusine atât pentru dnii profesori dela gimnasiele romane, cătu si pentru ceilalti dni de romanu, cari traiescu in cea mai mare parte din sudorea poporului romanu, că tacu tacerea pescelui, pâna candu li se va redică ap'a la gura, si cu asta ocasiune mi-asigur mai permitte a intrebă, că ore Blasihu, Sibiulu, Gherla, Aradulu, Lugosiu si Caransebesiu, unde sunt metropolii si episcopii romane, cari tôte au superinspectiunea asupra scóelor confessionali romane, se nu mai aiba ómeni, dupa cum erá odinioara in Blasiu pe la 1842, candu consistoriul de acolo a protestat in contra limbii unguresci. Ore se nu mai fia sositu timpulu, că comitetul alesu in an. trecutu in adunarea dela Sibiu a celor indreptatiti cu votu de alegere, că se ésa cu memorandulu celu de multu asteptat, care speraramu că va fi publicat nu numai in limb'a romana, dura si in cea germana, italiana si francesa, că asia aceste popóra se védia si se scia tôte suferintele romanilor. Ore se nu fia sositu timpulu, că acelu comitetu se se destepete din somnulu celu de mórte, in care se vede că au adormit spre marea dauna a natiunei romane si spre rusine a celor ce au luatua asupra'si insarcinarea.

Din acésta inse sunt silitu a intreba pre respectivii domni din comitetu, că la a cui mandatu au amortit? Nu cugeta domnialoru, că sunt fiii natiunei romane, care iau crescutu si educat cu grea sudore, in sperantia că isi voru pune poterile si scientia la tempulu seu pentru a'i aliná dorerea si suspinarea; credu domnialoru a poté respunde pentru acésta intardiare pe catósa? Nu credu ei că judecat'a poporului este mai aspra si mai severa, de cătu a acelora cari iau facutu se amortiesca? Nu si-au trasu ei séma, că pierdendu'si increderea natiunei lor care iau baiatu, au pierdutu tota onórea, stim'a si reputatiunea, care i mai sustine de pe o di pe alta; că cea carora se pare că servescu, dieu nu le voru da nici-unu osu de rosu, apoi oportunitatea pe care se vede că calarescu, e sora cu fric'a ie puresca.

Puneti domniloru mei man'a pe ánim'a vóstra si o intrebatu, ore ea nu ve demanda, că se ve apucati odata de lucru si se'lu ispraviti cu graba, că ci natiunea romana inca este amenintata cu perire, éra perindu ea, veti peri si voi.

Ruconianu.

Not'a redactiunei la partea din urma a acestui articolu. Daca nu asiu fi si eu unulu dintre membrii comitetului electoral instituitu in 14 Maiu 1881 de cătra adunarea reprezentantilor partidei nostre nationale, acestea insulte necalificabili aruncate de cătra on. d. Ruconianu in faç'a membrilor acelu comitetu, niciodata nu aru fi vedutu lumin'a in colónele acestui organu de publicitate. Asia inse am voitu se aratu si cu acésta ocasiune, la ce ajungu acei barbati, cari isi sacrificia timpu, avere, sanetate, uneori chiar securitatea personale pentru binele publicu. Ei ajungu, că tocma atunci, candu ei credu că lucra mai cu multa energia, perseverantia si prudentia, se fia tractati că nisce diurnisti platiti cu căte 60-70 cri pe di, pâna ce li se va aruncá unu altu „osu de rosu" mai mare. Ajungu că se le fia trasu in prepusulu celu mai greu onórea, stim'a si reputatiunea. Ajungu că se li se dica, că servescu la vrasmassi romanilor. Si că se cunoscă totu publicul, care persoane sunt atacate in termini atât de brutal, carii trecu si preste §§-ii 261-266 din codicele penale, vomu reproduce aici list'a membrilor comitetului electoral din 14 Maiu anulu 1881. Aceia sunt:

Nicolau Popea, archimandritu si vicariu metropolitanu.

Dr. Ioanu Ratiu senior, advocat si propriet. in Turda.

Vincentiu Babesiu, proprietariu in comitatul Aradului si capitalistu.

Georgie Popp, mare proprietariu in Basesci, comitatul Selagiu.

Diamandi Manole, comerciantu cu case de comerciu in Brasiovu, in Bucuresci si in Dobrogea.

Visarionu Romanu, directoru alu institutului „Albina" si capitalistu in Sibiu.

Partenie Cosma, advoc. in Sibiu, proprietariu in cottulu Biharu.

Georgie Secula, advoc. si propriet. in Deva si Zarandu.

Mircea Stanescu, advocat si proprietariu in Aradu.

Partenie Trombitasiu, membru alu consistoriului si referente in afaceri scolastice gr. orient.

G. Baritiu.

Dn. Ruconianu, astadi locuitoru in Alb'a Juli'a, face apelu la onórea, stim'a si reputatiunea acestorui membrii ai comitetului, i se pare că ei au amortit, că sunt nisce pecatosi (adeca ticalosi, miserabili), le amerintia cu perderea increderei natiunei; din cauza că totu dlui i se pare, că acesti ómeni aru servit la ceci dela cari astépta „unu osu de rosu", in fine ii declară de iepuri fricosi.

Dn. Ruconianu este datoriu onórei, stime si reputatiunei sale, se arate cu numele si se documente, care si căti din acesti 11 membrii ai comitetului ambla dupa „osu de rosu".

Dn. Ruconianu inainte de a insulta pe comitetul central, era datoriu se se informedie prin comitetul clubului filiale din Alb'a Juli'a despre adeverat'a stare a lucrului; căci adeca se scie, că conferinta generale decisese a se infiintá si comitete filiali pe la tôte cluburile electorale, destinate a intretiné comunicatiune regulata cu comitetul central, atât spre a informá, cătu si spre a se informá. Nu cumva este chiaru si dn. Ruconianu membru alu acelu comitetu din Alb'a??

Si fiindu-ca d. Ruconianu astépta, că memorandulu se se publice in trei limbi straine, germana, francesa, italiana, si dupa-ce se scie inainte, că compunerea, traducerea in 4 limbi, adeca si unguresce, apoi tiparirea in cinci limbi, compactur'a, spesile espedițiunii si ale postei prin tieri straine, la care trebuie se se intempe si caletorii, au se coste bani, multi bani, -- dsa facea forte bine, daca mai plesniá in faç'a comitetului inca si imputarea, că ar fi primitu dela dsa si dela alti alegatori sume de bani, cu care nu face nimicu, ci dorme pe căte o perina impluta in locu de pene si fulgi, totu cu bilet de banca de căte 50 si 100 fl. v. a. Ba dieu, căt'e sute sau mii voru fi intratu dela clubulu din Alb'a?

In fine se pare forte curiosu, că dñul Ruconianu, care că ardelén vechiu a statu totu in patri'a sa, pe membrii comitetelor alese de cătra adunarile respective in anii 1869, 1872, 1875 nu iau aflatu nici somnurosi, nici fricosi, nici sedusi cu „osu de rosu", macaru că acele comitete n'au lasatu nici-o urma de activitatea loru.

Dara se fia de ajunsu din partea redactiunei cu acestea reflexiuni; restul cade in competenti'a comitetului central si a comitetului filiale din Alba-Julia.*)

Brasiovu, in 27 Januariu 1882.

Domnule Redactoru! Nu odata te ai ocupatu si dta, in pretiuitulu dtale diariu de caus'a asia numita „grecésca" din Brasiovu. E vorba de processulu celu de 100 de ani, ce'l pôrta romanii gr.-orientali din cetatea Brasiovului cu vreo 6 familiu grecesci, cu cari compunu o comunitate bisericesca, că se fia si romanii admisi la administrarea averei bisericesci, dela biserica st. Treimi din cetatea Brasiovului, pre care o usurpasera grecii pentru sine, si de care se tinu cu mani si pitore pâna in diu'a de astadi. Nu ura cătra romani, cum pote credu unii, a tinutu pre greci incapaciati, cătu nici cu binele, nici cu reulu, nu au voitu si nu voru se recunoscă romanilor drepturile juste ce le au la avea numite biserice; ci iubirea de argintu, dragul averei.

Grecii din Brasiovu au si avutu mari sympathii cătra romani, mai cu séma cătra aceia, cari potu dâa fetelor zestre cu miile de galbeni. Acolo indata se afla că petitori si zestrele impaca spiritele pâna la unu momentu. In timpurile mai noue s'au maritatu patru fete de romanu dupa greci, si dupa cum se scie din vótre (petitóre betrane), care cunoscu tote foile de zestre, in aceste casatorii fetele de romanu au dusu 131,000 fl. că zestre in familiile grecesci. Mai multa dragoste nici romanii n'au potutu arata facia cu grecii, si totusi atâtă obstinare si incapaciare facia cu o causa atâtă de drépta, cum este a romanilor din cetatea Brasiovului, cu privire la avea bisericei cu chramulu (patronulu) st. Treimi! Scopulu acestei scrisori inse nu este de a tracta asupra cestiunei de drept la avea susu laudatei biserice, ci a te in cunoștința, domnule redactoru, că aceea a ajunsu la unu stadiu esențional si de mare sensatiune pentru ambe partile, ba pote si de seriose ingrijiri.

Mi se pare că si in „Observatoriu" s'a facutu mentiune despre aceea, că Maiestatea Sa Regele, prin unu rescriptu prea inaltu a dispusu, că administrarea averei bisericei st. Treimi din cetatea Brasiovului, se se ia din man'a grecilor si pâna ce cestiunea de proprietate se va decide pre calea legei, se se administredie prin unu comissariu ministerialu. Cá comissariu ministerialu a fostu denumit u de cătra ministrul de cultu dn. Szentivanyi comitele supremu alu comitatului Brasiovului. Cum se vede, acestu comissariu ministeriale la instructiunea ce i s'a datu, a compusu sub presidenci'a sa, din persoane denumite de ministrul cultului una comisiune de 8 membrii, 4 romani si 4 greci, care este insarcinata cu administrarea avelei.

Membrii greci n'au primitu denumirea si urmare a fostu, că in loculu loru fura denumiti alti patru, in se de alta limba si alte confessiuni (catholic, luterani, calvini). Ce au lucratu acea comisiune de o jumetate de anu, de candu este compusa, publiculu de aici nu scie; de aceea a fostu mare surprinderea, candu in Sambat'a trecuta se vediura vreo 10 gendarmi si politiani armati mer-

*) Ce spui dle redactoru? Eu am fostu in Alb'a si nu am aflatu nici-o urma de comitetu cum dici dta.

Not'a corectorului.

gündu la biserica st. Treimi cu vicecomitele Roll si alte autoritati in frunte. Se spune că au voitu se ia in séma dela greci, cass'a cu banii si alte lucruri de valóre; dupace inse grecii s'au opusu si n'au voitu se deschida, au fostu tôte puse sub secuestru administrativu, sigilanduse cass'a, si pudenuse sentinela la localu. Publicul curiosu vré multe se scie, inse puçine au potutu aflá, si pre candu surprinderea prima inca nu era potolita. éta că luni in 11/23 Januariu merge din nou autoritatea administrativa la localulu bisericei si cassele de feru, ale caror chei grecii nu au voitu se le predé, le-au transportat la cas'a comitatului. Se dice că comisiunea administrativa se occupa acum cu inventarea si luarea cu forti'a, a averei bisericesci din man'a grecilor.

Ce finit u va mai avea acésta causa, scie bunulu D-dieu ! *)

Un spectatoru.

Vien'a.

Delegatiunile ambelor parti ale monarhiei convocate de cătra Maiestatea Sa pe 28 Januariu s'au si deschis in acea di, fiacare separatu, cea austriaca de cătra presedentele seu cav. Schmerling, cea ungurésca de cătra archiepiscopulu Haynald. Din partea celor 3 ministrii imperiali com. Kálmoky, com. Bilandt-Reidt fml. ministru de resboiu si Slavici ministru de finantie, s'a impartit la membrii unu memorialu, intru care se descrie destulu de limpede situatiunea actuale din Dalmatia si din cele doué provincii ocupate; se recunoscă că insurectiunea nu a fostu provocata numai prin legea de asentare, ci au mai concursu si alte cause (adeca cele sciute, comunicate si de noi in altu Nr.), inchiaie apoi cu cerea unui creditu de 8 milioane, cu care suma ministeriulu crede că se va ajunge pe trei luni in provinciile revoltate. Dupa acésta se alesera comisiuni spre a veni cu raportu asupra acestui proiect de lege. Candu colo, éta că ministrii primisera unele depesie din Dalmatia, că lucrurile aru fi luatu chiaru cu o di inainte o facia si schimbare asia, in cătu comand'a trupelor nu se va ajunge numai cu 8 milioane, ci cauta se céra mai multu. Pâna in acele momente se parea că delegatiunile nu voru face nici-o dificultate la votarea de optu milioane, de care totu nu aru scapá, ori-cătu s'ar uvercoli; acuma inse dificultatile se voru mai adaoge. Asia crede o parte a pressei periodice din capital'a austriaca. Noi simplii provinciali neadapati si neinformati in secretele guvernului, suntemu de alta parere. Delegatiunile, precum sunt ele si din natur'a organisatiunei loru corporatinni blandóce si usiore de induplicat, au se votedie ori-cătu li se va cere; éra daca se voru opune, gubernulu va luá banii ori de unde'va aya afa, precum a disu, cum a si facutu Bismark de căte-ori a portat resboiu. Si Austro-Ungaria vrea nu vrea, trebuie se pôrte acestu resboiu cu ori-ce pretiu. Diplomati'a austro-ungurésca ceruse ea insasi prin gur'a si pén'a comitelui Andrássy că ministru de externe si prin ceilalti membrii austriaci ai congresului dela Berlinu, că monarchia acésta se fia auctorisata a ocupá Bosni'a si Herțegovin'a sub cuventu, că dupa-ce Pórt'a otomana nu a fostu nici-odata in stare de a le tiné in regula si a le civilisá, se le impace, infrene, regulédie si civilisedie austriacii si ungurii. Vedi acilea este angajata onórea si tótă auctoritatea unei monarchii mari. Ei au ocupat u acelea provincii in 1878 cu mare versare de sange si cu spese de 106% mil. fl., la care s'au mai adaosu in trei ani altele, adeca precum vediuramu in Nr. 4, cu totulu 160 milioane; acuma trebuie se le ocupe din nou, apoi se le si tîna, firesce cu poterea armelor, adeca totu asia, precum au tinutu dieci de ani Itali'a superiore, totu cu baionete si tunuri, totu cu pulbere si glontiu, totu cu spese enorme. Éra in casu candu popórale slave meridionali confederate s'ar uvercoli toté contra Autro-Ungariei, precum se pricepe din multele simptome, sau candu

*) Acelu procesu intregu, inechitutu, traganatu cu sentenie diametralu contradicatórie, emanate in cursu de aprópe 100 de ani, este o adeverata macula, pata, pe numele gubernelor si cancelariilor transilvane din trecutu; elu inse, că cestiune de principiu, considerat din punct-de vedere alu suprêmei inspectiuni a monarhului, redusa la art. 60 din 1791 e nespus de instructivu, din care aru potea invetia multi parochi, protopopi, curatori sau epitropi si alti administratori de avari bisericesci, că se nu o patia totu precum au patit'o cu totu dreptulu asia numitii greci din Brasiovu, spre cea mai mare batjocura si rusine a religiunei, bisericei si ritului.

partid'a condusa de generalulu Ignatief cu famosi i pansiavisti Katc of si Acsacof barbati de mare auctoritate in Russi'a, aru esí érasi de asupr'a cu planurile loru, atunci resboiu este gat'a si cu Russi'a. Dara ne vomu cautá si noi aliantie? Prea bine; in acestu casu resboiu va fi universalu, si asia monarchia nostra isi facu de lucru de unde nu avea. Dara ce dicu politicii sei? O monarchia mare cere din natur'a sa intindere totu mai mare. Staturi mici nu potu fi suferite prin pregiuru, si daca Turci'a se destrama, cea mai legitima herede a ei trebuie se fia monarchia austro-unguresca si anume Ungari'a, ca de aceea jura regele ei pe cele 10 provincii, intre care se numera si Bosni'a (Rama in documentele vechi), Serbi'a, Bulgari'a, Munteni'a, Moldov'a etc. Din contra scimu ce dicu si popórale aceloru staturi mici: tierile locuite de noi sunt numai ale nostre cu ori-ce pretiu din lume, numai ale nostre.

Din diet'a Ungariei.

Dio'a din 27 Januaru a fostu a sasiloru din Transilvani'a. Deputatulu Otto Hermann de origine némtiu, precum se cunóisce din ambele sale nume, unulu din renegatii cei mai periculosi, totuodata curuti, adeca adversariu alu integratatiei monarchiei, folosindu-se de ocasiune la desbaterea deschisa asupr'a fondului de dispositiune in suma de 200.000 fl. lasata cu totulu la discretiunea ministrului presiedente, ca se dea din elu ori-unde va afla cu cale, in subventiuni secrete, la tiparituri cu tendentie anumite, la spioni etc., sarì ca din chiaru-seninu in capulu sasiloru, ca se'i traga la respundere, pentru-ce'si apara ei nationalitatea, limb'a, scólele si alte institute ale loru, si mai virtosu ca de ce'si afara si in Germani'a unu numeru considerabile de aparatori tari, in mai multe diarie, in brosiure, memorande, in Reuniunea scolastica (Schulverein, societate ce insufla respectu); in fine Hermann dete sasiloru se pricépa, ca ei sunt considerati ca tradatori de patria. Mai apoi le sarì in capu si ministrului presiedente. Dara deputatii sasi Adolf Zay, Josef Gull, Carolu Wolf se aparara barbatesce declarandu, ca poporulu loru si ei voru se remana in veci aceea ce sunt, adeca germani; era in cátu pentru apararea loru de cătra germanii din Germani'a, reflectara pe unguri la tóte sbieratele loru din caus'a celoru cinci sate unguresci din Bucovin'a si a celor din Moldov'a.

Intre acestea aflamu din diarie, ca si elvetianii isi ridicara vocea loru vigorósa in favórea elementului germanu din tóta Ungari'a si Tranni'a.

Din provinciile revoltate.

Scirile din urma inspira grija si mai mare decatù pàna ací. Din lista oficiala publicata ese, ca in atacurile incepute in 16 continuante la mai multe locuri in 17, 19, 20, 23 si unulu mai mare in néoptea din 25—26 Jan. trupele imperatesci au avut perderi: 10 morti, intre cari si 1 oficiariu, 13 greu raniti, 10 raniti mai usioru, 3 disparuti, adeca totu ucisi undeva. Acea lista s'a publicatu la Vien'a in 27 Jan. Ministrul de resboiu a promis, ca liste de acestea se voru publica regulatu dupa ori-ce actiune sangerósa.

Din alte sciri oficiose aflamu, ca insurgentii au ocupatu totu teritoriul de a lungulu riurilor Drin'a si Narenta, in cátu chiaru orasie ca Focia cu 12 mii, Gorazda cu vreo 3 miii s. a. se afla in potestatea loru. Ei s'au aruncatu si asupr'a orasului Coinitia, care inse aparata de 6 companii a remasu in potestatea trupelor nóstre, trupele inse nu iau potutu persecutá departe, pentru-ca insurgentilor le veni ajutoriu numerosu. Totuodata se adeveresce din nou, ca ei sunt comandati conformu artei militarie cu multa intelligentia, ca au si tunuri usióre de munte, ca pe la tóte strimtorile cátu ducu in munti, au ridicatu movile de petrii, de lângă care se apara forte bine. Au nimicitu tóte telegafele.

Mai nou. Ministeriulu comunu mai cere 10 milioane, asia dara cu totulu 18 milioane pentru portarea resboiului („P. Napo“ etc.). Reservele regimentelor transilvane Nrii 51 si 62 cátu 700 de fiacare, concentrate la Clusiu, plecara la Dalmati'a (Kelet si M. Polgár).

Colectele in Russi'a iau dimensiuni colossali pentru insurgenti si mai virtosu pentru montenegrini, atatu in bani, cátu si mai alesu in cerealii si alte obiecte. Lucru de necrediutu: 50 mil. ceteverte, adeca circa 105 milioane hectolitre grâu, secara etc. parte s'au si transportat pe corabii

/a Antivari pentru montenegrini, parte mergu pe in conventiunea aceea, era o reducere a taxei asupra vitelor ce treceau din tiér'a nostra in Austro-Ungari'a. Dsa spunea ca Moldov'a si Olteni'a mai cu deosebire, facu unu comerciu forte mare cu vitele in Austro-Ungari'a. Si asia este. Atunci, inaintea conventiunei, se platea jumetate de galbenu de vita la intrarea vitelor nostru in Austri'a. Erau óre-cari regule igienice, era unu sistemul atunci, pe care gubernulu austriacu si-a rezervat dreptul de a'lui pastra; era sistemul contumatielor, adeca era carantinele. Candu nu era epizootie in tiéra, carantinele se desfintau cu totulu, ori se reducea la minimum dilele de carantina. Candu era epizootie in tiéra, atunci carantinele se inaspreeau, si, numai in casuri forte rari, candu era epizootie la granitia, atunci se inchideau granitiele in modu provisoriu.

Éta Austri'a ce dreptu si-a pastrat, adeca, ca avantagiile ce noue ni le face de a scobi, de a impuñina darea pe vite si intrarea libera a cerealeloru, nu esclude mesurile de politia sanitara. Eu, nescindu ca voi avea onórea astadi ca interpellarea mea se fia primita de dlu presiedinte alu consiliului, n'amu adusu chiaru textul legilor cu mine, dara nu credu ca me insiela memori'a si ve voi cita din acele legi, despre cari voi vorbi in urma.

Dupa ce dlu ministru de esterne de atunci a aratatusti aceste avantagie, apoi a disu aceste cuvinte expressive:

Dara totu deodata se admitu si restrictiuni la acestu principiu prin diferite prohibitiuni admise de ambele parti, cum tutunulu sub tóte forme, sare, armele, munitiunile de resbelu, cari sunt oprite de a intra dintr'unu statu intr'altulu. Mai sunt asemenea si alte restrictiuni ce se potu prescrie de fiacare parte in interesul higienei publice, sau pentru provisiuni de resbelu.

Acstea cuvinte se raporta la art. 5.

Dupa ce a disu dlu ministru tóte acestea, apoi a adosu ca este cu dreptu, ca si noi se damu avantagie, se facem concessioni de reciprocitate. In adeveru, amu facutu mai multe concessioni, amu facutu concessioni ca amu marginitu autonomia comunelor nostra, amu facutu concessionea aceia ca amu lovitu alte industrii si amu facutu ca aceste industrii se nu mai functioneze. Astfelu, in vederea unei viitoré fabrica de hartie, care nu esista inca, amu lovitu hartia alba ce vine din strainetate, amu lovito cu 20 la suta, dara totuodata amu lasatu intrarea libera a ori carei hartii ce vine tiparita din strainatate, astfelu ca bietii tipografi din Jasi si Bucuresci, ca se tiparesca o carte, platescu 20 la suta pe hartie pe langa patente si alte multe dari. Dara acea carte pe care era se tiparesca tipografulu din Jasi sau din Bucuresci, se tiparesce in Kronstadt si intra in tiéra fara a plati nimicu; de aceea astadi o multime de carti scolastice se tiparescu afara din tiéra. Apoi cum are se mérga tipograful nostru inainte? S'a gasit unu nenorocitu, care a voit u se faca o fabrica de carti de jocu, cu care a cheltuitu vreo cinci mii galbeni. Ei bine, cartile venite din Austri'a se vendu cu 50 de bani joculu, fiindu-ca nu platescu nimicu la intrare, si fabricantul nostru nu poate se le dea cu acestu pretiu, pentru-ca platesce 20 la suta numai pentru chartia alba.

Amu vediutu apoi industri'a chibritelor; o societate destulu de poternica, compusa din omeni cu capitaluri mari, care nu aveau in vedere tocmai castigul, a facutu o fabrica aici si una la Jasi, dara n'au potutu merge, fiindu-ca nu erau protejate, de si alumetele aru potea fi unu monopolu alu Statului.

Apoi, dloru, noi suntemu o tiéra vinicola; avemu nevoie se desvoltam u vinurile nostra; ne amu apucatul mai multi de acésta industrie, intre cari este si dlu presiedinte alu consiliului; si nu sciu daca dsa a citit in nemtiesce ceea ce se scrie despre dsa, ca, pe langa reputatiunea de omu de Statu, are si pe aceea de mare negustorul de vinuri, si d. Pherekyde asemenea, expresiunea nemtiesca de Weinhändler este ceva mai puçinu decatù negotiatoru. Intre compensatiunile ce amu datu Austriei, este si aceea de a introduce la noi vinurile sale, mai cu séma vinurile din Ungari'a si din Banatu. Eu sunt severinénu nou, dara intrebui se dlu Sefendaki se spuna dsa, ce vinuri vinu din Austri'a...

D. Sefendaki. Totu ce este mai falsificatu.

D. M. Cogalniceanu. Otravite. Si vinurile de acolo aducu mai multa otrava in tiér'a nostra de cátu epizootie ducu vitele nostra in Austri'a. (Aplause.)

Amu facutu dara concessioni si am citat u numai una, doue. Éta inse ce se intempla; se intempla ca gubernele mai de parte de Austri'a au socotit u de cuviintia se parasésca sistemul carantinelelor, se declare ca sistemul carantinelelor nu este indestulatoru pentru a pazi tierile de epizootie, si asia s'a hotaratu ca se se ia alte mesuri, se se inchidia granitiele cu totulu intr'o distantia de 30 chilometri de a lungulu tieriei; s'a facutu unu brâu si fiacare locitoru trebuie se aiba unu pasaportu individualu pentru fiacare vita; s'a luatu in fine o multime de mesuri.

Austri'a care avea granitiele sale inchise despre Germani'a, s'a indatoratu ca si ea se inchida granitiele despre noi; s'a facutu chiaru o lege, pe care de si nu o amu aici ca se v'o citescu, inse imi aducu aminte ca este art. 7 din acea lege si apoi o dispositiune dela articolu 40 din regulamentu, care priveste anume la acestu casu.

Austri'a, prin acésta lege, capata dreptul ca prin regulamente se hotaresca si se declare, ca Romani'a este residenti'a, focularul permanentu alu epizootiei.

Precum se declara inainte ca ciuma are léganul ei in Asi'a, asemenea se declara Russi'a si Romani'a ca unu focularu alu epizootiei si se declara ca dela 1 Januariu 1882 se inchide graniti'a cu desversire vietelor nostra.

Dnilor, eu declaru, pentru mine, ca gubernulu austriacu nu avea voia se ia o asemenea indatorire cátu Germani'a, nu avea voia se faca o asemenea lege,

R o m a n i a .

Cestiunea Dunarei

care este cestiunea de existentia si independentia a Romaniei si a Bulgariei, este pusa din nou la ordinea dilei, atatu in Vien'a cátu si la Bucuresci. Dupa „P. Lloyd“ de regula prea bine informatu in afaceri diplomatici, cabinetulu din Vien'a trimise pe comitele Wolkenstein, unulu din cei mai buni diplomiati ai sei la Berlin si la Paris, cu missiunea ca se declare, ca Austro-Ungari'a este acum aplecata se accepte propositiunea facuta inainte cu unu anu din partea Franciei prin dn. Barrére, unulu din membrii comisiunei celei mari europene, ca adeca comisiunea mixta se se compuna din patru reprezentanti ai poterilor riverane, Austro-Ungari'a, Romania, Serbi'a, Bulgari'a, se se mai adauge inse totudeuna si cátu unu membru din comisiunea europea, totu cu votu decisivu, si asia se fia cinci membrii. Sub acésta conditiune se se lase presidiulu la Austro-Ungari'a, inse firesce fara asia numitulu votum dirimens, de care nici nu e lipsa, candu majoritatea e de 3 si minoritatea de doi. Asia dara Austro-Ungari'a facu unu pasu indaraptu.

Intr'aceea la Bucuresci interpellatiunea dlu Nic. Jonescu dete ocasiune la unu conflictu aprigiu intre cei mai renumiți barbati de statu ai Romaniei. J. Brateanu si Mich. Cogalniceanu, conflictu passionat, care intre altele avu de resultatu, ca ministrul presiedente inculpatu de adversariulu seu ca ar fi falsificatu unele acte diplomatici, a cerutu elu insusi investigatiune (enqueta) asupra sa, atatu dela camera cátu si dela senatu. Forte bine; acésta era calea cea mai corecta dupa tóte cátu s'au disu si scrisu nu numai in cestiunea danubiana, ci in tóte relatiunile diplomatici cu Austro-Ungari'a, de care dn. Cogalniceanu nici nu ar voi se audia. Tocmai pentru aceea vomu reproduce si noi unele parti din discursele duse, atatu relativu la Dunare cátu si la conventiunea de vama.

Siedinti'a dela 12/24 Januariu.

D. M. Cogalniceanu. D-lor, incepndu desvoltarea interpellarei mele, ve rogu se nu credeti cum ca asiu voi se redeseptu acum vechi si uitate lupte, ca asiu voi se viu, cu ocasiunea cestiunei de fatia, se aruncu asupra conservatorilor o imputare; acésta aru fi unu locu comunu si m'ar pune si pe mine in rendul acelora, cari totu gresiétele ce se facu astadi le arunca asupra conservatorilor, dicindu ca si ei au facutu totu asia, ba inca si mai reu. Dara sunt silitu se aretu, ca acea conveniune, care s'a votatu acum vreo siépte ani, a avut consecintie doreróse, de cari nici astadi nu se pote scapa tiér'a, séu ca celu puçinu aplicarea ei nu se face asia cum se se mai usiuredie acele consecintie.

Conservatorii dedeau ca scusa, asia credeau ei, séu celu puçinu asia a spus'o fostulu presiedinte alu consiliului de atunci d. L. Catargiu, la o intrunire din Jasi, ca dsa a sacrificatu pentru diece ani de dile interesele economice ale tieriei, spre a face ca tiér'a se capete unu nou dreptu, o indrumare spre independentia, si ca de aceea dsa se uita numai la partea politica, aderandu la acea conveniune; in fine, ca a fostu unu mare actu politicu acea conveniune subscrisa de ministrul nostru alaturi cu comitele Andrassy.

In adeveru, chiaru jurnalele Austro-Ungare, candu a fostu conflictulu nenorocitu de mai deunadi cu Austro-Ungari'a, imputau comitelui Andrassy gresiel'a ca a subscrisu acea conveniune, pentru-ca prin acésta a sporiu veleitatile poporelor dela Dunare de a deveni independente, si ca acésta nu este politic'a Austro-Ungariei, caci-o data independentia dobantita de către aceste state Balcanice si Dunarene, ele aru potea se devina inamicale ale Austro-Ungariei. Cu tóte acestea noi trebue se recunoscem cátu, in urm'a acelei conveniuni, noi am remasu cu cój'a si fructulu, éra mediul le a luatu Austro-Ungari'a.

Acestu prolegomenu e ca se me intemeiediu pe acésta conveniune macaru odata, si se dobandim odata macaru ceva bunu.

Domnitoru, candu s'a facutu conveniunea, onor. ministrul de esterne a venit u si, in o lunga, lunga espunere, incepndu dela Mihaiu si dela Stefanu celu mare, ba inca de mai inainte, dela anulu 1531, a aretau, ca tiér'a reintra in drepturile ei. Eu, cátu pentru mine, sciu ca tiér'a a reintrat in drepturile ei, a devenit independenta, multiamita curcanilor nostri. Dsa inse, cum dicu, a aretau ca prin acea conveniune revine tiér'a la timpurile mari ale tractatelor incheiate cu Elisabeta Engliterei etc. etc., si vindu la practica, a disu ca amu dobanditou doue concessioni mari: 1. ca Austri'a consimte se deschida granitiele sale la importarea cerealeloru nostra fara se platésca ceva. Eu sciu inse, ca acésta era unu avantajiu nominalu, fiindu-ca numai in casulu de mare belseiugu, cerealele nostra.... (nu se aude).

D. P. Carpu. Ceru cuventulu, domnule presiedinte.

D. M. Cogalniceanu. Unu alu douilea avantajiu ce mai areta dlu ministru de esterne de atunci,

precum noi nu avem voia astăzi, chiar prin votu legislativu, se sporim venitulu comunelor mai pe susu de maximulu taxelor votate la ratificarea convențiunii. Austri'a nu avea voia, sub nume de regulamentu sanitariu, se introduca unu sistem de escludere permanentu, care face se fumu lipsiti de unu avantagiu pe care l'amu cumperatu scumpu. Prin acăsta Austri'a a calcatu convențiunea. Dara eu nu dicu că se ne mesuram cu cei poternici: óla de luto se nu se mesure cu óla de feru; dura mai inainte de a se pune in relatiuni óla de luto cu óla de feru, trebuie se faca legaturi. Convențiunea austriaca noi amu respectat-o, cu tóte neajunsurile ei, ba inca mai multu: noi, cari amu lucratu la caderea ministeriului conservatoriu, candu amu ajunsu la potere, celu de ántai lucru ce ne-amu vediutu siliti a'lui face, a fostu de a sanctioná acea convențiune, si amu respectat-o in tóte consecintiele ei, ba inca de multe-ori amu fostu prea condescendenti. In acea convențiune se dicea că supusii austriaci sunt datori se platésca tóte darile fără exceptiune, afara de impositul sangelui, precum si supusii nosrii sunt datori se platésca acolo.

Candu amu voitu noi se aplicamu art. 2 din convențiune si se supunem pe supusii austriaci la plat'a darei personale, deodata ministeriulu austriacu a protestat si a disu că acăsta e o calcare a convențiunii, că-ci darea personala este haraciu, e dreptul capului si nu pote permite că supusii austriaci se platésca darea capului. Asia dicea comitele Andrassy si nu aveam ce face, si s'a sfersit u cestiunea dicindu-ne, se schimbam numele darei si atunci a trebuitu se prefaceam darea personala in dare pe poduri si siosele. Éta cum amu aplicatu noi convențiunea.

De atunci dloru, se vedeti camerile de comerciu, se vedeti adunarile comerciale si chiaru auctoritatatile publice, căt soiuri de resbele nu ne facu la fiacare articolu pe care voim' se'lui aplicamu. Ba postavul care vine de acolo dice că nu este postavu, ci e numai siaiacu, asia că se platésca vama numai 2 cruceri, éra nu 2 florini. Asemenea in privint'a peiloru si a multimile de alte articole cari se impórtă la noi. Dara noi nu suntem ómeni de pricina si totu aplicamu convențiunea cu religiositate.

Acum a venit u rendulu si comerciului, care este celu mai mare pe care'lui face Romani'a. Ei bine, ce avem de facut? Avem döue lucruri. Ori se denuntiamu convențiunea, lucru forte energicu si pe care nu'l poju luá asupra mea se'lui consiliudu gubernului; ori se dicem: v'am facutu concessiuni in schimbulu unor anume stipulatiuni in favórea nostra, pe cari nu le paditi cătra noi, dati-ne inapoi acele concessiuni pe cari vi le-am facutu; daca nu intra vitele nostre in Austri'a, se nu intre nici vinurile dvóstra la noi.

(Va urmá.)

dentiele urmatórii s'a decis că: pasiunea ce incunjura comun'a, se se impartia intre proprietarii de pamantu că gradini; inse asia, că cine possede $\frac{1}{4}$ sess. pamantu urbarialu, capeta unu jug. à 900 stanjini patrati; celu cu $\frac{2}{4}$ sess., $1\frac{1}{2}$ jug.; celu cu $\frac{3}{4}$, 2 jug.; celu cu 1 sess., $2\frac{1}{2}$ jug.; cari possedu $1\frac{1}{4}$ sess., $3\frac{1}{2}$ jug.; cei cu $1\frac{2}{4}$, 4 jugere de gradina; de ací in susu ori-câte sess. se posieda cineva, totu numai 4 jug. de gradina capata. Gradinile sunt tataie din pasiune; pasiunea remasa dela gradina posessorulu e in dreptu se o traga sau la ogoru, sau in compania. Restulu pasiunei ce incunjura comun'a se imparte dilerilor. Totu teritoriu ce vine sub segregare, se va clasificá prin experti. Spesele le va suporta comun'a.

In o alta siedintia s'a statorit că: fetiorii cu tatalu, barbatul cu femeia si frati, isi potu trage pamantul lângă olalta; cine dupa sórte va capetá ogorul lângă ritulu Babosiu, i se va mesurá si ritulu Babosiu lângă ogoru; se se ingradescă cu dolma teritoriulu cătu este espusu esundarei din Marasius.

Inchiaandu-se contractu de inpacatiune intre erariu si comuna, s'a subscrisu, apoi s'a trimisu la locurile competenti spre aprobatu.

La 1881 lun'a Aug. au venit u comun'a nostra dnii V. Paguba jude regescu la tribunulu din Aradu că esmissu in cause urbariali, N. Philimonu advocatu, Ludovicu Török geometru, Ritter si George Bocsinu classificatori, cu exceptiunea dlui jude toti alesi prin comitetul urbarialu.

Dn. jude ocupandu'si loculu saluta adunarea, ce era forte inposanta. Lauda tactulu intieplu cu care s'a portat poporulu. Isi esprima multiamit'a facia de dn. advocatu, care a condusu tréba asia, in cătu pote serví de modelu altorui comune. Apoi face cunoscutu, că contractul e aprobatu de cătra locurile mai inalte si intarit u de cătra Maiest. sa imperatulu rege, „caruia precum la tóte ocasiunile, asia si acum prin scolare se ne presentam omagiele“. Poporulu scolandu-se irumpe in „se traiésca imperatulu“.

Dn. jude in tenoreia legei pe geometru si clasificatorii susu numiti ii jură inaintea publicului, apoi pronuntia cu voce inalta cuvintele: Celu care'si va calcá juramentulu, care va primi, care va dă, respective va promite mita, va fi pedepsit conformu legei criminale. Aceste cuvinte au produsu cele mai multiamitóre impressiuni in poporulu fricosu de abusuri domnesci, care isi manifestă bucuria prin „se traiésca dnii Paguba si Philimonu“ si „se ajute Ddieu“.

Terminandu-se classificarea, dnii classificatori dovedescu, că teritoriu nostru e impartit in 7 clase, precum urmá: class'a I de 900 stanjini, II de 1000, III 1200, IV 1500, V 1700, VI 2000, VII 2400 stanjini patrati.

Aflandu-se classificarea corecta, se si autentică. Apoi in faci'a unui publicu numerosu, in ordinea cea mai buna ce se afla numai unde predominesc dreptatea, din fruntea mesei se procede la scrierea sieduleloru apoi la tragerea sórtiei. In intervalul cătu s'au scrisu siedulele, dlu jude cu vioitiunea-i cunoscuta spune căteva anecdote forte nimerite, in urmarea carora vedeai cum rosescu nasurile unor pretensivi, caror tóte le placu, numai dreptatea nu.

Adunandu-se in o urna tóte siedulele, pe care erau scrisi, pe fiacare unu posessoru, d. jude clatinu-o si scutrandu-o, chiama apoi unu baiatu că de 6 ani se traga sórtea. In alta urna sunt numerii duleaueloru (linielor), din care totu acelu baiatu scôte o singura siedula, cu care linia se se incépa mesurarea. Totu in modulu acestu s'a procesu cu tragerea sortiei la tóte calcaturile, in cătu nu se afla macaru unulu din multime, de pe a carui facia se nu poti cetea cea mai adenca satisfactiune.

Dupa-ce dnii geometrii isi finira lucrulu la mésa, pasira la mesurarea agriloru; ántai mesurara gradinile, apoi ogórele, jelerile si pasiunea companie. Aici ne ajunse lun'a Octobre, timpulu semenatului de grâu, si pe lângă sfortiari aprope estraordinarie totusi domnii geometrii n'au fostu in stare se mesure si ritulu Babosiu. Cá se nu se intardie cu semenatulu, onorat'a comisiunea afă de necessitate a pasi la revisuirea operatului si respective la autenticare.

(Va urmá.)

Post'a redactiunei.

Oradea-mare. Marmati'a. Barladu. Precum se vede din anuntiul nostru, cu exemplarile intregi dela Nr. 1 mai potem serví pâna la 3/15 Februarie.

Din cursulu anului 1881 se afla optu exemplarile intregi.

Alba-Juli'a 28 Jan. Eliminarea mai multor clerici si respective pedepsirea celor admisi la continuaarea cursului teologicu in seminariulu episcopal din Armenopole se intemplase in var'a a. 1881 in urmarea unui conflictu escatu intre unu clericu si intre unu băcătaru alu arménumului intreprenor de victu, cu care ocasiune ceilalți clerici au aperat pe cameradul lor. Mai multu nu scim nici noi decât sciti dñi'avóstra. Casulu a fostu considerat că afacere strictu interna. Decisiunea consistoriului nu ne este cunoscuta.

Brasovu, 25 Jan. Despre planulu infinitiarei unui diariu gubernamental scim nu mai atâta, că astădata nu gubernulu l'a conceputu, ci unu romanu frumasiu, bogatu, doritoriu a impacá pe romani cu ungurii; că inse cautandu redactoru atâta in capitala, cătu si in Brasovu, n'au afiatu pe nimeni. Anume se dice, că barbatul dv. de incredere, carui i s'a facutu ofert'a, ar fi respunsu prea frumosu: Am perduto cătiva ani cu

*) Termini de acestia unguresci nu se intielegu in alte tieri locuite de romani, precum nu se intielegu altii din alte parti in Ungaria. Ritul dela ungr. Rét, insémna livada, campu, siesu, fenatiu; éra ritu ariera se dice botulu sau nasulu porcului.

incercarile mele de a'i impacá si nu am reusit; fi'am de ajunsu cu atâta. — Dsa pote se ve dea informatiuni si mai exacte. Se mai dice, că nici gubernul nu a mai voit u riscă nici-una crucea pe acea intréprindere, la care se cerea pentru inceputu celu mai puçinu cinci mii de fl.

Pentru ori-ce casu, de ce se nu aibă ómenii patientia si se nu faca atâta sfara in tiéra, pâna nu aru vedea program'a unei intreprinderi.

Clusiu, 25 Jan. Asia le trebue la toti căti nu au voit u a'si formá comitete filiali in cerculu electoral. Daca l'aru avea si aru stă in comunicatiune, aru fi aflatu de multu, că dupa asteptare de siepte luni, dupa discussiuni si corespondente urmate in comitetul central, in fine dn. referente insarcinat cu compunerea acelui memorialu deunadi a declarat in scrisu, că renuntia definitiv la redactarea aceluia, din cauza divergentiei de opinii dintre dsa si comitetu. Asia comitetul dupa multe dificultati, denumit unu altu referente, care inse'i ceru 6 septemani de preparatiune la unu operatu, pe care nu avem se n'ilu adressedam noi noue, ci cu totul la unu altu publicu.

Alba-Julia, 21 Jan. „Amicul Familiei“, „Preotulu romanu“, „Cartile saténului romanu“ aparu in Gherla. Redactoru si proprietariu d. parochu Nicolau F. Negruțiu. Tóte acelea 3 diarie abonate de o data pe 1 anu costa 8 fl. v. a.

Brasovu, 28 Jan. Sessiunea academiei se va deschide estimpu in 23 Febr. (7 Martiu n.). A se citi statutele, regulamentul, conditiunile.

Abonamentu nou

la

„Observatoriulu“

pe semestrulu 1-lea din anulu alu V-lea, carele se incepe din 1/13 Januariu 1882 si ese regulat de doue-ori pe septemana, in unele casuri si cu suplemente.

Pretiul este insemnatu de asupra si alaturea cu titlulu, adeca inlaintrulu monachiei pe 6 luni 4 fl. v. a., pe 12 luni 8 fl. v. a. In afara de monachia 11 franci pe 6 luni, 22 franci pe 12 luni.

Espeditiunea prin posta e cu atâtu mai regulata, cu cătu liniile postelor se inmultiesc pe fiacare anu in tóte regiunile si directiunile, spre mare comoditate a publicului.

Ori-ce reclamatiune se se faca celu multu in optu dile, spre a se inplini in regula.

Fiindu-că nu ne convine a tipari prea multe exemplarile de prisosu, amu regulat totusi editiunea asia, că pâna la 3/15 Februarie se potem sierbi cu toti Nrii incependu dela 1 cu atâtu mai virtosu acum, in acăsta epoca agitata forte, atâtu in tiéra la noi, cătu si in afara.

Celu mai usioru modu a prenumera este prin mandate (asemnatiumi, banquet) postali. Dara adresele se fia scrise exactu pe cuponulu blanquettei in dosu. A se adresa de a dreptulu cătra redactiune: Sibiu, Piatra mica 27.

Cursuri de Bacuresci in Lei noi (franci).

26 Januariu st. n. 1882

Obligatiuni rurali din 1880 convertite cu 6%	1. 98 $\frac{1}{2}$ b.
Inprumutul Oppenheim (Londra) din 1866 cu 8%	" " "
Obligatiuni dominali convertite cu 5%	" " "
- Credita fonciariu rurala cu 7%	" 99 - "
- Credita fonciariu urbanu cu 7%	" 99 - "
Inprumutul municipale alu capitalei din 1875 cu 8%	" 106 - "
Actiunile califorii fer. rom. (Berlin) din 1866 cu 5%	" 62 $\frac{1}{2}$ "
Obligatiuni din 1868 cu 6%	" 100 30 "
Obligatiuni noile ale stat. cu 6%	" 102 - "
Actiunile bancii nat. rom. de 500 franci	" 1385 - "
Actiunile bancii România din 1869 de 200 franci	" 435 - "
Daci-a-România unite de căte 250, cursulu	" 330 - "
Rent'a romana din 1875	" 85 - "
Diverse:	
Argintu contra auru	100 $\frac{3}{4}$
Bilete hipotecare contra auru	100 $\frac{3}{4}$ "
Florini val. austriaca	215 $\frac{1}{2}$

Nr. 2—1882.

(66) 3—3

Publicatiune.

In sensulu careia din partea subsemnatului oficiu, Dileanu Toderu din Oroiu de Campia — protopopiatulu Muresiu Ludosului, carele de 6 ani si-a parasit u pre legitima s'a socia Todoră Radu, fara a-i se sci loculu ubicatiunei sale; este prin acăsta provocat, că in terminu de 1 anu si 1 di dela datulu acestei publicatiuni, se se reintórcă a continua convetiuirea conjugale cu soci'a sa.

La din contra, dupa decurgerea terminului espusu, si in absentia lui se va suscepe si pertractă procesulu divortiale la forul matrimoniale competente.

M.-Bogata, in 5 Januariu 1882.

Pentru oficiulu protopopescu de M.-Lodosiu gr.-cath.

Joanu Moldovanu,
notariu tractuale.

Editoru si redactoru responsabile: **G. Baritiu.**

Tipariu lui **W. Krafft.**